

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ
NEFESLİ ÇALGILAR
(MEY, ZURNA, SİPSİ) DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2018

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	6
1.2.1. Değerlerimiz.....	6
1.2.2. Yetkinlikler.....	7
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	9
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	10
1.5. SONUÇ.....	11
2. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI.....	13
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI.....	13
2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER.....	13
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR....	14
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU.....	15
3. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI.....	16
3.1. KAZANIMLARIN YAPISI.....	16
3.2. SINIF DÜZEYİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	17
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	17
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	20

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okulöncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarmıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim

sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Anadilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin

ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin

akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. SONUÇ

Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda:

Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,

Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,

Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,

Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,

İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,

Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,

Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,

Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir.

Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır.

2.ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencinin;

1. Geleneksel Türk Halk Müziğinin en temel çalgılarından biri olan mey, zurna ve sipsi sazlarının Türk müzik kültüründeki yerini ve önemini anlaması,
2. Mey, zurna ve sipsi sazlarının temel özellikleri hakkında bilgi sahibi olması,
3. Mey, zurna ve sipsinin bölgelere, yörelere göre farklılık gösteren, çalım teknikleriyle, geleneksele ve de güncele uygun bir yaklaşımla icra ederek, solist ve diğer geleneksel ve evrensel sazlarla toplu seslendirme anlamında yakalanması gereken ahenk birliğini kazanması,
4. Saz repertuvarının yanı sıra sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturmaları,
5. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusu kazanması amaçlanmaktadır .

2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Nefesli Çalgılar Mey, Zurna, Sipsi Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Mey, zurna, sipside doğru duruş ve bu sazları doğru tutuş becerisi
2. Doğru ve teknik nefes kullanımı becerisi
3. Doğru ve teknik ses elde edebilme (üfleme) becerisi
4. İcra tekniklerini kullanma becerisi
5. Bireysel (solist) icra becerisi
6. Topluluk ve solo icra becerisi
7. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
8. Müziksel işitme

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Program, öğrencinin başlangıç seviyesinden varılması hedeflenen en üst seviyeye kadar ulaşabilmesini hedeflemektedir. Başlangıç seviyesinden itibaren programın içeriğine uygun olarak varılması hedeflenen davranışların gelişim süreçleri, öğretici tarafından her öğrencinin düzeyine göre değerlendirilmelidir. Gerekğinde program dâhilinde geri dönüşler veya hızlandırmalar yapılmasının saz öğretiminin doğal karakteristik özelliği olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

2. Geleneksel Türk halk müziğinin karakterine ve çalgıların kimliklerine uygun, etütler, çalgısal ve sözel eserler öğretmenin eşliğinde uygulanacaktır. Mey, zurna, sipsinin teknik gelişim sürecine uygun olarak seslendirilecek etüt, çalgısal ve ezgisel eserlerin, makamsal ve dizgisel mantığa uygun şekilde zorluk dereceleri belirlenmelidir.

3. Öğrencilere, gruplar hâlinde icra yaptırılarak toplu çalma becerisi kazanmaları sağlanmalıdır. Ortak icradaki amaç; mey, zurna, sipsinin geleneksel ve evrensel sazlar ile birlikteliğini sağlayabilmektir. Bu şekilde akort birliği sağlanacak ve icra topluluklarına intibak edilebilecektir. Program dışı bazı etkinlikler; dinleti, konser (bireysel, toplu icralar) çalışmalarında öğretim sürecine uygun yaklaşımla öğretime dâhil edilmelidir.

4. Öğrenciler, bu program sayesinde doğru şartlar altında hayat boyu öğrenme ve kariyer becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak yaratıcı yeterlilikler ve beceriler edinebilirler. Müzik öğrenimi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin edinilmesini gerektirir. Bu bakımdan öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumları ilişkilendirmelerine olanak sağlayacak etkinlikler tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Mey, Zurna, Sipsinin Tarihi Tanımlanması, ve Temel Özellikleri	12	6	17
Mey, Zurna, Sipside Sesler ve Doğru Nefes Kullanımı	16	20	56
Mey, Zurna, Sipsi için Basit Ölçülü Etüt, Dizi, Ezgi Çalışmaları	12	10	27
TOPLAM	40	36	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Mey, Zurna, Sipside Nüanslar ve Uygulamalar	9	18	50
Mey, Zurna, Sipsi için Repertuvar Çalışmaları.	6	18	50
TOPLAM	15	36	100

3. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 11. sınıf düzeyinde üç, 12. sınıf düzeyinde iki ünite yer almaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
11.2.3.2.				Vücudun konumunu ve doğru tutuşu gösterir.	<i>Mey, zurna, sipsi üflerken bacakların omuz hizasında açık, vücudun dik, başın karşıya bakıyor olmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.</i>

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. MEY, ZURNA, SİPSİNİN TARİHİ TANIMLANMASI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Terimler: Mey, zurna, sipsi, pentatonik, on yedili perde sistemi

11.1.1. Türk Musikisinde Mey, Zurna, Sipsinin Tarihî Gelişimi

11.1.1.1. Mey, zurna, sipsinin tarihî gelişimini açıklar.

Türklerin Asya'dan Avrupa'ya göçü ve sonrasında farklı bölgelere dağılımları ile bu çalgıların yayıldığı coğrafyalardaki fiziki ve icrasal farklılıklar hakkında bilgi verilmelidir.

11.1.1.2. Türklerin mey, zurna, sipsi sazlarıyla olan tarihîve kültürel bağlarını açıklar.

11.1.1.3. Geleneksel Türk müziğinde mey, zurna, sipsinin icra edildiği alanları tanır.

a) Mey, zurna, sipsinin Türk müziğinin içerisindeki tınısal etkinliklerinin anlaşılması amacıyla Türk halk müziği ses sistemi ve gelişim süreci hakkında bilgi verilmelidir.

b) Pentatonikten, 17'li perde sistemine geçiş aşamaları açıklanmalıdır.

11.1.2. Mey, Zurna, Sipsinin Fiziksel Yapısının ve Özelliklerinin Tanıtımı

11.1.2.1. Mey, zurna, sipsinin fiziksel yapısını kavrar.

11.1.2.2. Mey, zurna, sipsinin yapımında kullanılan materyalleri tanır.

Mey ve zurna, geleneksel olarak önce hazır materyallerden, sonra belli tür ağaçlardan özellikle de erik ağacından yapıldığı belirtilmelidir.

11.1.2.3. Mey, zurna, sipsinin türlerini ayırt eder.

11.1.2.4. Farklı boyutlarda mey, zurna, sipsilerin olduğunu fark eder.

Transpoze (aktarım) yapma zorluğunu ortadan kaldırabilmek için si, do, re, mi, fa, sol, la seslerinde farklı boyutlarda mey, zurna ve sipsiler kullanılabileceği vurgulanmalıdır.

11.1.3. Mey, Zurna, Sipsinin Yapımı, Bakımı ve Seçimi

11.1.3.1. Mey, zurna, sipsi seçiminde ve yapımında dikkat edilecek hususları açıklar.

11.1.3.2. Mey, zurna, sipsi çeşitlerini tanır.

11.1.3.3. Mey, zurna, sipsi bakımının önemini açıklar.

11.1.4. Mey, Zurna, Sipsi Çeşitleri

11.1.4.1. Farklı boyutlardaki mey, zurna, sipsileri tanır.

11.1.4.2. Mey, zurna, sipsilerin özelliklerini açıklar.

11.2. MEY, ZURNA, SİPSİDE SESLER VE DOĞRU NEFES KULLANIMI

Terimler: Diyafram

11.2.1. Mey, Zurna, Sipsiden Ses Çıkartma Çalışmaları

11.2.1.1. Öğrenci ses çıkartmadan önce dudağın ve dilin alması gereken doğru şekli gösterir.

11.2.1.2. Mey, zurna ve sipside doğru ses çıkartmayı kavrar.

Öğrenci, doğru dudak ve dil pozisyonu ile doğru sesin elde edilişini öğretmeninden gözlemleyip ve dinleyerek doğru ses ile doğru olmayan ses arasındaki farkı duyar. Mey, zurna ve sipside dem ses, normal ses ve fosurtulu sesleri ayırt eder.

11.2.2. Mey, Zurna, Sipside Nefes Teknikleri

11.2.2.1. Diyafram nefesini fark eder.

11.2.2.2. Doğru nefes tekniklerini uygular.

Öğrenciye mey, zurna ve sipsiden nitelikli ve sağlıklı ses elde edebilmede diyafram nefesinin önemi ve diyafram nefesini kullanmaya yönelik basit çalışmalar yaptırılır.

11.2.3. Mey, Zurna, Sipside Duruş ve Tutuş Pozisyonu

11.2.3.1. Doğru oturma pozisyonunda mey, zurna, sipsinin nasıl tutulacağını kavrar.

11.2.3.2. Vücudun konumunu ve doğru tutuşu gösterir.

Mey, zurna, sipsi üflerken ayakların omuz hizasında açık, vücudun dik ve başın karşıya bakıyor olmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.

11.2.4. Mey, Zurna, Sipside Doğru Tutuş Pozisyonunda Ses Çıkartma

11.2.4.1. Temel duruş ve tutuş pozisyonunda çıkan sesi tanır.

11.2.4.2. Mey, zurna, sipside ilk tutuş pozisyonunda kullanacağı parmaklarını gösterir.

11.2.4.3. Mey, zurna, sipside parmakların boğumları ile deliklerin kapatılışını gösterir.

11.2.4.4. Mey, zurna, sipsiyi ilk üfleşte çıkan sesin temel ses olan la sesi olduğunu fark eder.

11.2.4.5. Mey, zurna, sipsiyi sert ya da yumuşak üfleşte sesin değiştiğini (frekans) fark eder.

11.2.4.6. Mey, zurna, sipside aynı perdeden farklı şiddetlerle üflendiğinde farklı seslerin çıktığını fark eder.

11.2.5. Mey, Zurna, Sipsiden Çıkan Sesler

11.2.5.1. Sol, la, si, do ve re seslerini kademeli olarak elde eder.

11.2.5.2. Beş sestten oluşan ikinci kademede ritmik nefes çalışmaları yapar.

11.2.5.3. Sol, la, si, do ve re notalarını ile hazırlanmış etüt çalışmaları yapar.

11.2.5.4. Uzun nefes çalışmalarının doğru frekansta ses elde etme üzerindeki etkisini açıklar.

11.3. MEY, ZURNA, SİPSİ İÇİN BASİT ÖLÇÜLÜ ETÜT, DİZİ VE EZGİ ÇALIŞMALARI

Terimler: Diyez, bemol, dizi, ayak, makam

11.3.1. Melodik ve Ritmik Etüt Çalışmaları

- 11.3.1.1. Tam sesleri kullanarak örnek etütler seslendirir.
- 11.3.1.2. Farklı kademedeki diyez ve bemollü sesleri kullanarak etütler seslendirir.
- 11.3.1.3. Atlamalı olarak ritmik etütler seslendirir.

11.3.2. Hüseyini Makamı Dizisi

- 11.3.2.1. Hüseyini makamı dizisinde basit ölçülü etütleri seslendirir.
- 11.3.2.2. Hüseyini makamı dizisinde basit ölçülü türküleri seslendirir.
- 11.3.2.3. Hüseyini makamı dizisinde basit ölçülü sözel eserler ve saz eserlerini seslendirir.

11.3.3. Rast Makamı Dizisi

- 11.3.3.1. Rast makamı dizisinde basit ölçülerden oluşan etütleri seslendirir.
- 11.3.3.2. Rast makamı dizisinde basit ölçülerden oluşan türküler seslendirir.
- 11.3.3.3. Rast makamı dizisinde basit ölçülü sözel ve saz eserleri seslendirir.

11.3.4. Segâh Makamı Dizisi

- 11.3.4.1. Segâh makamı dizisinde basit ölçülü oluşan etütleri seslendirir.
- 11.3.4.2. Segâh makamı dizisinde basit ölçülerden oluşan türküleri seslendirir.
- 11.3.4.3. Segâh makamı dizisinde basit ölçülü, sözel ve saz eserleri seslendirir.

Belirlenen diziler, etütler, sözel eser ve saz eserlerinin seslendirilmesi sırasında mey, zurna ve sipside basit nüans uygulamalarından nefes ve dil vurguları da yeri geldiğinde kullanılmalıdır.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. MEY, ZURNA, SİPSİDE NÜANSLAR VE UYGULAMALAR

Terimler: Vibrato (sallama)

12.1.1. Mey, Zurna ve Sipside Vibrato Tekniği

12.1.1.1. Mey, zurna ve sipside vibrato tekniğini tanır.

12.1.1.2. Mey, zurna ve sipside vibrato tekniğini uygular.

12.1.1.3. Mey, zurna ve sipside vibrato tekniği ile basit ve bileşik usullerdeki etüt ve eserleri seslendirir

12.1.2. Mey, Zurna ve Sipside Çarpma Teknikleri

12.1.2.1. Mey, zurna ve sipside çarpma tekniğini tanır.

Çarpma tekniklerinden bahsederken tril tekniğinin önemi anlatılmalıdır. Mey ve zurnada yapılan çarpma hareketlerinde el koordinasyonunun önemi vurgulanır.

12.1.2.2. Mey, zurna ve sipside çarpma tekniğini uygular.

12.1.2.3. Mey, zurna ve sipside çarpma tekniği ile basit ve bileşik usullerdeki etüt ve eserleri seslendirir.

12.1.3. Mey, Zurna ve Sipside Nefes Çevirme Tekniği

12.1.3.1. Mey, zurna ve sipside nefes çevirme tekniğini tanır.

12.1.3.2. Mey, zurna ve sipside nefes çevirme tekniğini uygular.

12.1.3.3. Mey, zurna ve sipside nefes çevirme tekniği ile basit ve bileşik usullerdeki etüt ve eserleri seslendirir.

12.2. MEY, ZURNA VE SİPSİ İÇİN REPERTUVAR ÇALIŞMALARI

Terimler: Basit ve Bileşik usuller

12.2.1. Mey için Repertuvar Çalışmaları

12.2.1.1. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ne ait basit ve bileşik usullerdeki eserleri seslendirir.

12.1.1.2. Arguvan, maya, lavik uzun havalarından örnekler seslendirir.

12.2.2. Zurna için Repertuvar Çalışmaları

12.2.2.1. Ege ve Doğu Anadolu Bölgeleri'ne ait basit ve bileşik usullerdeki eserleri seslendirir.

12.2.2.2. Maya ve lavik havalarından örnek uzun havalar seslendirir.

12.2.3. Sipsi için Repertuvar Çalışmaları

12.2.3.1. Teke Yöresi'ne ait basit ve bileşik usullerdeki eserleri seslendirir.

12.2.3.2. Gurbet havasından örnek uzun havalar seslendirir.